

V&A van de Kennisgroep Verzekeringsproducten en Assurantiebelasting over fiscale behandeling compensatie bij afkoop of omzetten in oudedagsverplichting van pensioen in eigen beheer (versie 1 januari 2020)

1 januari 2020 00:00

Inleiding

Op 1 april 2017 zijn de maatregelen van de Wet uitfasering pensioen in eigen beheer en overige fiscale pensioenmaatregelen in werking getreden (kamerstukken [34 555](#) en [34 662](#)). Vanaf 1 april 2017 tot en met 31 december 2019 is het mogelijk geweest om het in eigen beheer verzekerde deel van de opgebouwde pensioenaanspraak volledig af te kopen of om te zetten in een aanspraak ingevolge een oudedagsverplichting (ODV). Bij volledige afkoop of omzetting in een ODV kon de in eigen beheer verzekerde pensioenaanspraak worden prijsgegeven voor zover de waarde in het economische verkeer van die aanspraak hoger was dan de fiscale balanswaarde van de bij het eigenbeheerlichaam tegenover die aanspraak staande pensioenverplichting op het moment van prijsgeven. Indien de dga een partner in de zin van artikel 1 van de Pensioenwet had, was prijsgeven alleen toegestaan na schriftelijke instemming van de partner. Partner in de zin van artikel 1 van de Pensioenwet is: echtgenoot, geregistreerde partner of partner in de zin van de pensioenovereenkomst. Een eventuele gewezen partner van de dga moest schriftelijk instemmen met het prijsgeven indien deze gewezen partner een (afgeleid) recht had op een deel van de in eigen beheer verzekerde pensioenaanspraken. Ingeval het in eigen beheer verzekerde pensioen werd afgekocht of omgezet in een ODV kon aan de (gewezen) partner een passende compensatie worden geboden voor het verlies van rechten als gevolg van de uitfasering (partnerpensioen bij overlijden en het recht op verevening van ouderdomspensioen bij scheiden). De compensatie kon bestaan uit een uitkering ineens of een voorwaardelijke uitkering.

In de navolgende Vragen & Antwoorden gaat de Kennisgroep Verzekeringsproducten en Assurantiebelasting in op de vraag of een dergelijke compensatie aan de (gewezen) partner leidt tot een belastbare aangewezen periodieke uitkering op grond van de artikelen 3.101 en 3.102 Wet IB 2001 en/of dit leidt tot een aftrekbaar bedrag op grond van artikel 6.3 Wet IB 2001.

Hierbij zijn de volgende situaties te onderscheiden:

- directe compensatie in de huwelijkse situatie of geregistreerd partnerschap;
- voorwaardelijke compensatie in de huwelijkse situatie of geregistreerd partnerschap;
- compensatie in de situatie van ex-partners die al gescheiden zijn;
- situatie dat de compensatie onderdeel uitmaakt van een echtscheidingsconvenant of rechterlijke uitspraak in het kader van een scheidingsprocedure.

Met een voorwaardelijke compensatie wordt bedoeld een compensatie bij scheiding die plaatsvindt volgens de methode “alsof de Wet verevening pensioenrechten bij scheiden (Wet VPS) nog van toepassing zou zijn”.

Let op!

Vragen met betrekking tot de in onderstaande Vragen & Antwoorden behandelde onderwerpen kunt u sturen aan de Kennisgroep Verzekeringsproducten en Assurantiebelasting.

[Stuur een e-mail aan de Kennisgroep Verzekeringsproducten en Assurantiebelasting](#)

Vragen & Antwoorden

- 1 Is een directe compensatie die door de gehuwde of geregistreerde partner (hierna: partner) van de pensioengerechtigde is ontvangen als gevolg van het omzetten van een pensioen in eigen beheer in een oudedagsverplichting of als gevolg van de afkoop van een pensioen in eigen beheer, belast?**

Nee, een directe compensatie als gevolg van het omzetten van een pensioen in eigen beheer in een oudedagsverplichting of als gevolg van de afkoop van een pensioen in eigen beheer tijdens het huwelijk of geregistreerd partnerschap is niet belast. Een dergelijke compensatie vindt plaats in de vermogenssfeer. Een dergelijke compensatie wordt niet belast in de inkomstenbelasting (geen aangewezen belastbare periodieke uitkering in de zin van de artikelen 3.101 en 3.102 Wet IB 2001).

- 2 Is een directe compensatie die door de pensioengerechtigde aan de partner is verstrekt als gevolg van het omzetten van een pensioen in eigen beheer in een oudedagsverplichting of als gevolg van de afkoop van een pensioen in eigen beheer, aftrekbaar?**

Nee, een directe compensatie die tijdens het huwelijk of geregistreerd partnerschap wordt

verstrekt als gevolg van het omzetten van een pensioen in eigen beheer in een oudedagsverplichting of als gevolg van de afkoop van een pensioen in eigen beheer leidt niet tot een aftrekbaar bedrag in de zin van artikel 6.3 Wet IB 2001. De compensatie vindt plaats in de vermogenssfeer.

3 Is een voorwaardelijke compensatie die pas bij echtscheiding of uit elkaar gaan (hierna: scheiding) door de partner van de pensioengerechtigde wordt ontvangen als gevolg van het omzetten van een pensioen in eigen beheer in een oudedagsverplichting of afkoop van een pensioen in eigen beheer, belast bij de partner van de pensioengerechtigde op het moment dat de scheiding plaatsvindt en de compensatie derhalve wordt betaald?

In deze situatie speelt de vraag of op het moment van scheiding sprake is van een compensatie ter zake van de verevening van pensioenrechten of dat hiervan geen sprake meer is, omdat het pensioen in eigen beheer reeds eerder is afgekocht of omgezet en dus geen deel meer uitmaakt van het te verdelen vermogen bij scheiding. De Kennisgroep Verzekeringsproducten en Assurantiebelasting neemt het standpunt in dat de compensatie die bij scheiding wordt ontvangen ziet op het verdelen van het vermogen bij echtscheiding. Er is naar het inzicht van de kennisgroep geen sprake van een verdeling van pensioenrechten bij scheiding of afkoop daarvan. Bij het omzetten van een pensioen in eigen beheer in een oudedagsverplichting of afkoop van een pensioen in eigen beheer zijn de pensioenrechten te gelde gemaakt. Het zijn daarna geen pensioenrechten meer in de zin van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiden (Wet VPS). De gelden zijn op dat moment 'normale' vermogensrechten geworden, waarvoor bij scheiding een compensatie wordt gegeven in het kader van voorkomen van overbedeling van vermogen. Een dergelijke compensatie is niet belast in de inkomstenbelasting.

4 Is een voorwaardelijke compensatie die pas bij scheiding door de pensioengerechtigde aan de partner wordt verstrekt als gevolg van het omzetten van een pensioen in eigen beheer in een oudedagsverplichting of afkoop van een pensioen in eigen beheer, aftrekbaar op het moment dat de scheiding plaatsvindt en de compensatie derhalve wordt betaald?

Zoals bij vraag 3 toegelicht, neemt de Kennisgroep Verzekeringsproducten en Assurantiebelasting het standpunt in dat de compensatie die bij scheiding wordt verstrekt ziet op het verdelen van het vermogen bij scheiding. Er is naar het inzicht van de kennisgroep geen sprake van een verdeling van pensioenrechten bij scheiding of afkoop daarvan. Bij het omzetten van een pensioen in eigen beheer in een oudedagsverplichting of afkoop van een pensioen in eigen beheer zijn de pensioenrechten te gelde gemaakt. Het zijn daarna geen pensioenrechten meer in de zin van de Wet VPS. De gelden zijn op dat moment 'normale' vermogensrechten geworden, waarvoor bij scheiding een compensatie wordt

gegeven in het kader van voorkomen van overbedeling van vermogen. Een dergelijke compensatie is niet aftrekbaar in de inkomstenbelasting.

5 Is een compensatie die in het kader van een scheiding door de partner van de pensioengerechtigde wordt ontvangen, waarbij het omzetten of afkopen van een pensioen in eigen beheer deel uitmaakt van het (echtscheidings)convenant, belast?

Ja, wanneer in het kader van een scheiding gebruik is gemaakt van de mogelijkheid tot het omzetten of afkopen van een pensioen in eigen beheer dan is de compensatie belast als periodieke uitkering op grond van artikel 3.102, eerste lid, Wet IB 2001 dan wel artikel 3.102, derde lid, Wet IB 2001.

6 Is een compensatie die in het kader van een scheiding door de pensioengerechtigde aan de partner wordt verstrekt, waarbij het omzetten of afkopen van een pensioen in eigen beheer deel uitmaakt van het (echtscheidings)convenant, aftrekbaar?

Ja, wanneer in het kader van een scheiding gebruik is gemaakt van de mogelijkheid tot het omzetten of afkopen van een pensioen in eigen beheer dan is de compensatie aftrekbaar als onderhoudsverplichting onder artikel 6.3 Wet IB 2001.

7 Is een compensatie die wordt ontvangen door de ex-partner, die reeds voor de uitfasering recht had op uitbetaling van een deel van het ouderdomspensioen, als gevolg van het omzetten van een pensioen in eigen beheer in een oudedagsverplichting of afkoop van een pensioen in eigen beheer, belast?

Ja, een compensatie die in dit geval wordt ontvangen door de ex-partner als gevolg van het omzetten van een pensioen in eigen beheer in een oudedagsverplichting of als gevolg van afkoop van een pensioen in eigen beheer is belast als aangewezen periodieke uitkering op grond van artikel 3.102, eerste lid Wet IB 2001.

8 Is een compensatie die wordt betaald aan de ex-partner, die reeds voor de uitfasering recht had op uitbetaling van een deel van het ouderdomspensioen, als gevolg van het omzetten van een pensioen in eigen beheer in een oudedagsverplichting of als gevolg van afkoop van een pensioen in eigen beheer, aftrekbaar?

Ja, een compensatie die in dit geval wordt ontvangen door de ex-partner als gevolg van het omzetten van een pensioen in eigen beheer in een oudedagsverplichting of als gevolg van afkoop van een pensioen in eigen beheer is aftrekbaar als onderhoudsverplichting in de zin van artikel 6.3, eerste lid, onderdeel b, Wet IB 2001.

